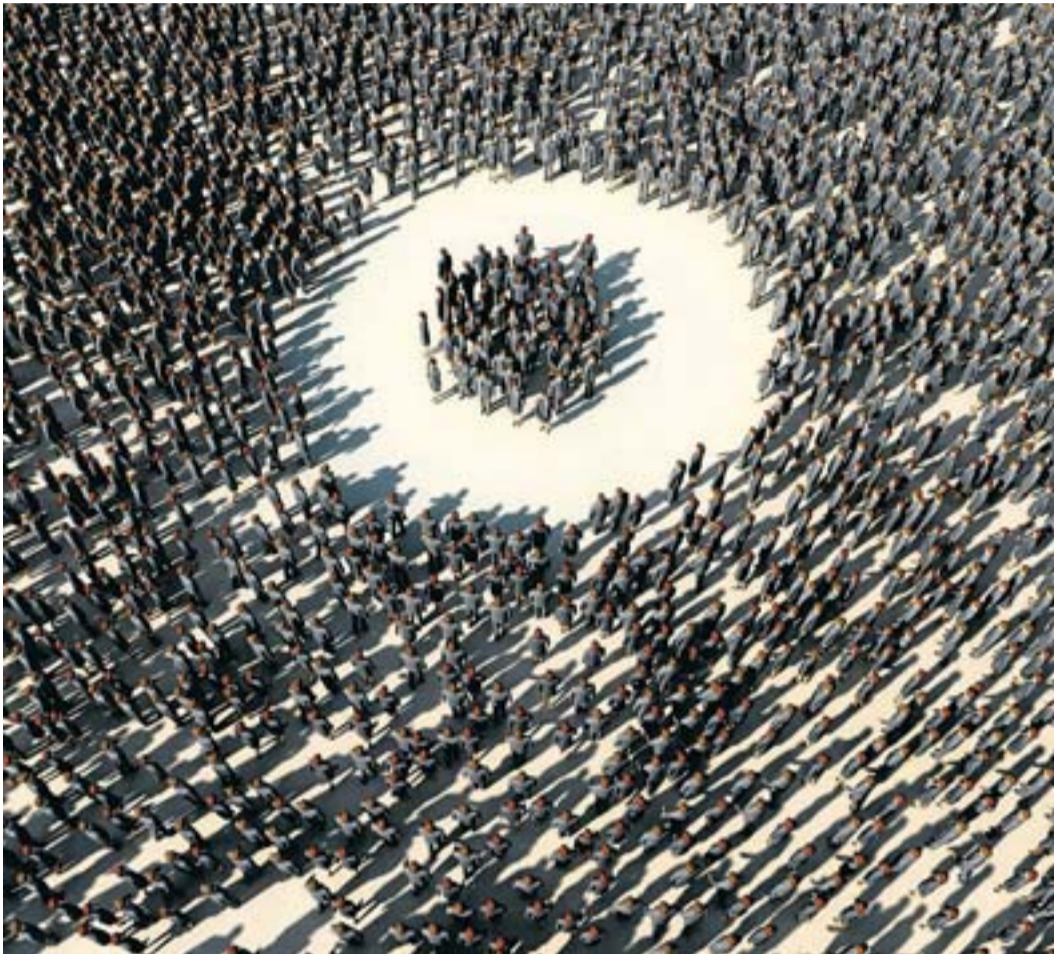

El poder a la taula de dissecció

MIKE KIEV / GETTY IMAGES

PATRÍCIA GABANCHO

Aquest no és un llibre sobre el poder, sinó sobre com actua el poder en els que l'exerceixen o els que hi aspiren. És un estudi de la naturalesa humana sotmesa a unes condicions que poca gent tasta. Carles Casajuana és un escriptor tan notable com singular. Diplomàtic de professió –ara retirat–, ha compaginat la vida cosmopolita amb una passió serena per l'escriptura. Va debutar fa més de tres dècades a Quaderns Crema i ha anat fent camí recollint premis i alhora mantenint un perfil mediàtic molt baix. Viu a Madrid, és un home amable, intel·ligent, pulcre, observador i tranquil. La seva prosa, d'una qualitat excel·lent, reflecteix aquest tarannà perquè és una mena de discurs pausat, uniforme, on les coses s'expliquen més que no pas

esclaten, però un discurs creat a partir de recursos literaris enlluernadors. Llenguatge, metàfores i imatges milloren escenes perfectament quotidianes. Escriu sense aixecar la veu, però t'embolcalla en un ball de paraules que duu al seu port. Casajuana és un autor preocupat pel país –ha escrit *L'últim home que parlava català*– però no només això: li preocupa la condició humana. A la seva penúltima novel·la, *Un escàndol sense importància* (2011), s'acosta al tema d'aquest assaig: un directiu que lluita contra la corrupció en l'esfera internacional és sotmès a un xantatge que el destrossa. Tot va passant sense que te n'adonis, com qui excava un pou, i el grau de profunditat avança a poc a poc. La lectura de Casajuana és balsàmica, perquè dóna al lector tot el temps del món perquè vagi acostant-se a la revelació final, que sempre hi és. La lectura s'assembla molt a un pas-

seig: s'assembla a la vida mateixa. *Les lleis del castell*, per tant, és un llibre brillant, escrit per una persona que ha vist de prop el funcionament del poder. Entre altres coses, Casajuana ha treballat al costat de Rodríguez Zapatero, a qui es nega a criticar. Del conjunt de notes que va anar prenent al llarg de la seva carrera en surt una reflexió sobre la criatura humana, puntejada per citacions oportunes de totes les èpoques, des de l'imprescindible Maquiavel fins a prohoms ben contemporanis. No es tracta de fer sang –això Casajuana no ho faria mai– sinó d'advertir-nos a tots plegats que el poder és un joc seriós, que ningú l'abandona igual que hi va arribar, que moltes de les conseqüències que patim els simples mortals provenen d'aquesta capacitat del poder d'obnubilar consciències, principis i objectius. Colpeix sobretot el capítol en què explica com un equip entusiasta de persones arriba al poder –posem que després de guanyar unes eleccions– i com les regles del “castell” acaben per destarotar psicologies i amistats per suplantar-les per les fosques lleis de la supervivència personal.

Casajuana desenvolupa una llarga metàfora del poder com a casino on els protagonistes es juguen les fitxes (la permanència), mentre es van distanciant de la realitat i de la mesura del talent. Són alhora, diu l'autor, el jugador i l'aposta. El llibre és ple de frases que són autèntics aforismes. El poder, insisteix, sempre és en un altre lloc, és impossible d'atrapar, circula. A les altures, marxa i fa perdre peu; als nivells inferiors, és pura angoixa perquè tot el que no sigui avançar és recular. I al davant hi té els ciutadans que observen, critiquen, jutgen o esperen. Casajuana va disseccionant les variants que actuen en aquest joc pervers d'arribar al poder amb ganes de fer coses i d'establir-s'hi només amb ganes de conservar el que es té: l'adulació del voltant, la pompa dels rituals, el reconeixement. El poder dóna sentit a la vida dels poderosos. Però també un dictamen per escoltar: “Només es pot governar un poble oferint-li un futur”. Ho va dir Napoleó i és la clau de tot plegat.

LES LLEIS DEL CASTELL
CARLES CASAJUANA
PÒRTIC / PENÍNSULA
200 PÀG. / 16,90 €

ELS CLÀSSICS

Rebel i inconformista

JORDI NOPCA

La trajectòria literària de Josep Pous i Pagès (1873-1952) va arrencar amb força quan l'autor, nascut a Avinyonet de Puigventós, es va instal·lar a Barcelona l'any 1903. Va conrear el periodisme polític a *El Poble català* (1904-1918), va estrenar una vintena llarga d'obres de teatre fins al 1931 (entre les quals hi ha *L'endemà de bodes*, *Mel i metzines* i *Papallones*), va publicar dos llibres de narracions –*Empordaneses*, el 1905, i *El conflicte d'en Parrot*, un any més tard– i, finalment, quatre novel·les, arrencant amb *Per la vida* (1903), continuant amb *Quan se fa nosa* (1904) i *Revolta* (1906, reeditada fa poc més d'un any per Adesiara) i arribant al seu cim amb *La vida i la mort d'en Jordi Friginals*.

“Pous i Pagès ha escrit una gran novel·la didàctica –moralitzadora, en el bon sentit del terme– estretament lligada a les seves actituds polítiques i socials, com a home i com a intel·lectual”, escrivia Jordi Castellanos al pròleg de l'edició del 1979. El protagonista de la novel·la és el segon fill d'en Mateu Friginals, un home aferrat a les tradicions que té ben clar que el seu fill ha de ser sacerdot. Rebel i inconformista, Jordi Friginals lluita, principalment, contra el determinisme per aconseguir complir la seva voluntat, que en cap cas passa pels plans que el seu pare ha previst.

LA VIDA I LA MORT D'EN JORDI FRIGINALS
JOSEP POUS I PAGÈS
EDICIONS 62
320 PÀG. / 9,95 €
(DIUMENGE, AMBLARA)

L'APARADOR

ANA MAESTRE

FICCIÓ

El llibre d'Emma
MARIE-CÉLIE AGNANT
Edicions 3i4

“L'Emma em projecta dins d'aquest oceà opac de la identitat negada. Amb ella he emprès un viatge llarg i dolorós dins de la bodega d'un vaixell, dins de l'infern de les plantacions, m'ofegue; esclava marrona...”. Una mare, acusada d'assassinar la seva filla, és internada en un psiquiàtric, on inicia un procés que farà sortir a la llum les complexitats de la raça negra, causades pels llargs anys d'esclavitud i, en aquest cas, per la seva subjugació al poder colonial.

El arte contemporáneo
F. CALVO SERRALLER
Taurus

NO-FICCIÓ

Probablement mai s'arribarà a una formulació definitiva sobre què és l'art, però això no priva de l'experiència que genera. Ara la llibertat és el fonament, sense dogmes ni canons establerts, i com la resta de valors de la nostra època, es regeix pels canvis constants. Tot i així, l'art contemporani també està marcat per moments, obres i moviments clau que han dibuixat una història darrere la pintura, l'arquitectura, la fotografia o el cinema.

L'última flor
JAMES THURBER
Viena

POESIA

Aquesta faula sobre les causes i els efectes de la guerra, tot i haver estat escrita el 1939, continua tan vigent com aleshores. Amb l'amenaça d'un nou conflicte mundial, James Thurber, conegut sobretot per *La vida secreta de Walter Mitty*, va elaborar aquest llibre, amb un missatge simple però extraordinàriament efectiu, amb l'anhel que les noves generacions aprenguessin del passat, i que mai s'arribi al punt que narra la seva petita història.